

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

Päätöspäivämäärä 15.09.2026

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 15.09.2026

Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksesta melumittauksen laskun oikaisuvaatimusta koskevaan päätökseen

450/03.01.00.01/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

terveydensuojeluinsinööri Petro Sormunen, 050 518 4478

Päätös

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta päättää antaa lausuntonaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle perusteluosassa esitetyn.

Samalla lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden rakennus- ja ympäristölupautakunta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lahden rakennus- ja ympäristölupautakunta hylkäsi päätöksellään 15.4.2026 § 32 oikaisuvaatimuksen melumittausten laskusta. Lahden ympäristöterveys on tehnyt melumittaukset terveyshaitan arvioimiseksi terveydensuojelulain mukaisesti.

Oikaisuvaatimuksen tekijä valitti lautakunnan 15.4.2026 § 32 päätöksestä

Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Asian diaarinumero hallinto-oikeudessa on 1242/03.04.04.04.19/2026.

Valittaja vaatii, että hallinto-oikeus kumoaa valituksen kohteena olevan päätöksen ja että kaupunki korvaa valittajan oikeudenkäyntikulut.

Lahden rakennus- ja ympäristölupautakunta toteaa seuraavaa:

Esitetyille vaatimuksille ei ole perusteita.

Kysymyksessä on tavanomainen hallintoasia. Lähtökohta hallintolain 64 §:n mukaan on, että hallintoasiassa kukin vastaa omista kuluistaan. Lahden rakennus- ja ympäristölupautakunta esittää, että valittajan vaatimus oikeidenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään.

Perustelut

Valituksen osio "1. Asian tausta"

Valituksessa viitatus asian käsittely tiivistetysti Lahden ympäristöterveydessä:

██████ omistaja teki Lahden ympäristöterveyteen 28.1.2025 terveyshaittaepäilyilmoituksen ja asunnontarkastuspyynnön. Aiheena ██████ vesi-ilmalämpöpumpun tuottama melu makuuhuoneisiin. Lahden ympäristöterveyteen tehdyn terveyshaittaepäilyilmoituksen perusteella ██████ tehtiin terveydensuojelulain (763/1994) mukainen asunnontarkastus 14.2.2025 sekä asunnontarkastus ja melumittaus 18.2.2025. Tarkastuskäyntien ja melumittauksen perusteella vesi-ilmalämpöpumpun ██████ kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveyshaittaa.

Tarkastuskertomuksessa 18.3.2025 [REDACTED] kiinteistön omistajaa (myöhemmin asianosainen/valittaja) kehoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuvan terveyshaitan poistamiseksi viipymättä. Terveyshaittaa aiheuttava olosuhde tuli poistaa viimeistään 21.5.2025.

Asianosaisen kanssa käytiin useita puhelin- ja sähköpostikeskusteluja terveyshaitasta ja sen poistamisesta.

Asianosainen ilmoitti Lahden ympäristöterveyteen 24.11.2025, että hän on teettänyt lisäsuojauksia vesi-ilmalämpöpumpun ympärille. Lisäsuojauksen rakentamisen jälkeen [REDACTED] omistajat ilmoittivat Lahden ympäristöterveyteen 2.12.2025, että meluhaitta jatkuu edelleen.

Lahden ympäristöterveys teki [REDACTED] asunnontarkastuksen 12.12.2025 ja melumittaukset 12.12.2025 klo 19.15 – 13.12.2025 klo 10 sekä 13.12.2025 klo 19 – 14.12.2025 klo 10. Tarkastuksen ja melumittausten perusteella [REDACTED] vesi-ilmalämpöpumpusta [REDACTED] kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveyshaittaa. Lisäsuojaus ei ole poistanut terveyshaittaa. Tämän vuoksi Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta määräsi päätöksessään 10.3.2026 § 23, että asianosaisen tulee poistaa vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuva terveyshaitta. Lautakunta määräsi terveyshaitan poistettavaksi viimeistään 24.4.2026. Rakennus- ja ympäristölupalautakunta tehosti antamaansa määräystä juoksevilla uhkasakolla: uhkasakon peruserä 4000 € ja lisäerä 1000 € joka toinen kuukausi. Asiassa ei ole tehty päätöstä ilman, että asianosaisella olisi ollut mahdollisuutta lausua asiassa.

Asianosainen ei poistanut terveyshaittaa määräaikaan mennessä, joten häntä kuultiin ennen uhkasakon perusosan tuomitsemispäätöstä. Määräaikaan mennessä asianosainen ei poistanut terveyshaittaa. Asianosainen esitti selvityksen terveyshaitan poistamisesta 4.6.2026, joten uhkasakon peruserän tuomitsemista ei viety lautakunnan käsittelyyn.

Lahden ympäristöterveys lähetti helmikuussa 2026 asianosaiselle ympäristöterveydenhuollon taksan mukaisen laskun joulukuun 2025 melumittauksista. Asianosainen teki laskusta oikaisuvaatimuksen Lahden rakennus- ja ympäristölupautakunnalle, joka hylkäsi oikaisuvaatimuksen päätöksellään 15.4.2026 § 32.

Valituksen osio ”2. Perustelut lyhyesti”

Valittaja esittää, että valituksen kohteena oleva päätös on lainvastainen siten, että kaupungilla ei ole terveydensuojelulain 50 a §:n 2 momentin nojalla oikeutta periä valittajalta maksua naapuritalossa tehdystä melumittauksesta.

Lisäksi valituksessa esitetään, että valituksen alainen päätös on lainvastainen siten, että lasku perustuu kaupungin hyväksymään taksaan, joka ei ollut voimassa melumittausten tekemisen aikaan. Laskussa ei myöskään ole yksilöity sen perusteita kaupungin valvontahenkilöiden käyttämän työajan osalta.

Lahden kaupungin vastaus:

Melumittausten lasku on voitu terveydensuojelulain (763/1994) 27 § ja 50 a §:n 2 momentin kohdan 1 mukaisesti osoittaa terveyshaitan aiheuttajalle eli valittajalle. Mittauksiin sovelletut taksan kohdat ovat olleet voimassa melumittausten tekemisen aikaan. Ympäristöterveyden normaalikäytännön mukaisesti laskussa on vain kokonaissumma.

Tarkemmat perustelut jäljempänä.

Valituksen osio ”3. [REDACTED] ei ole terveydensuojelulain 27 §:ssä tarkoitettu taho, jonka vastuulla terveyshaitta on”

Valituksessa esitetään, että valittaja ei ole terveydensuojelulain 27 §:ssä tarkoitettu taho, jonka vastuulla terveyshaitta on. Valituksessa asiaa perustellaan:

Lain esitöiden (HE 42/1994, s. 27-28) mukaan terveydensuojelulain 27 §:n 1 momentti "sisältää säännöksen sellaisen tapauksen varalta, jossa terveyshaitta aiheutuu asunnon tai oleskelutilan ulkopuolisesta toiminnosta. Tällaisia toimintoja voivat olla esimerkiksi autokorjaamotoiminta tai koiratarhan pitäminen rakennuksen välittömässä läheisyydessä taikka diskoteekin, eläinten tai liuotinaineita käyttävän tuotantolaitoksen pitäminen rakennuksessa, jossa on asuinhuoneistoja. Terveyshaitta voi myös aiheutua rakennuksen omista laitteista, kuten ilmanvaihtopuhaltimista tai hissien koneistoista."

██████████ omakotitalon vesi-ilmalämpöpumppu ei ole lain esitöissä tarkoitettu toiminto. Hallituksen esityksessä viitataan "toiminnolla" liikeyrityksen tai tuotantoyksikön kaltaisen toiminnon pitämiseen asuinrakennuksessa tai sen välittömässä läheisyydessä. Esitöissä on annettu esimerkeiksi tällaisesta toiminnosta autokorjaamo tai koiratarha.

██████████ on ██████████ asuinnaapuri ja väitetty meluhaitta on ██████████ asuttaman omakotitalon lämmityslaite. ██████████ katsoo, että hän ei ole terveydensuojelulain 50 a §:n 2 momentin 1-kohdassa tarkoitettu muu, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on. ██████████ ei harjoita kiinteistöllään mitään sellaista toimintoa, joihin lain esitöissä viitataan. ██████████ ei ole myöskään mittauskohteena olleen kiinteistön (██████████) omistaja, vaan naapurikiinteistön (██████████) omistaja. Näin ollen Lahden kaupungilla ei ole terveydensuojelulain 50 a §:n 2 momentin 1-kohdan nojalla oikeutta periä ██████████ ██████████ kodissa tehtyjen melumittausten taksamaksuja.

Lahden kaupungin vastaus:

Esitetty perustelu on virheellinen. Terveysuojelulain 27 §:n mukaisesti [REDACTED] on taho, jonka vastuulla terveyshaitta on. Terveysuojelulain mukaan kunnan terveysuojeluviranomainen voi velvoittaa sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Terveysuojelulain 27 §:n 1 ja 2 momentti (ajantasainen):

”Jos asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyy melua, tärinää, hajua, valoa, mikrobeja, pölyä, savua, liiallista lämpöä tai kylmyyttä taikka kosteutta, säteilyä tai muuta niihin verrattavaa siten, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa tai muussa tilassa oleskelevalle, toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä viipymättä.

Jos haitta aiheutuu asuinhuoneiston tai muun oleskelutilan rakennuksen rakenteista, eristeistä tai rakennuksen omistajan vastuulla olevista perusjärjestelmistä, haitan poistamisesta vastaa rakennuksen omistaja, ellei muualla laissa toisin säädetä. Jos terveyshaitta aiheutuu kuitenkin asunnon tai muun oleskelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista, terveyshaitan poistamisesta vastaa asunnon tai muun oleskelutilan haltija. Kunnan terveysuojeluviranomainen voi velvoittaa sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.”

Terveysuojelulakia on päivitetty vuoden 1994 jälkeen useasti.

Terveysuojelulain 27 §:n nykymuoto on peräisin hallituksen esityksestä 76/2014 ([HE 76/2014](#)) ja Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöstä 20/2014 vp sekä eduskunnan vastauksesta EV 167/2014. Lakiehdotuksen perustelujen (HE 76/2014) mukaan:

”Lähtökohtaisesti kunnan terveysuojeluviranomainen voisi velvoittaa sen, jonka menettely tai toimenpide on syynä terveyshaittaa aiheuttavaan epäkohtaan, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan tai siihen johtaneiden

tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Esimerkiksi naapuri, lähistöllä asuva tai kiinteistön, rakennuksen tai huoneiston haltija voitaisiin velvoittaa poistamaan asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyvän terveyshaitan, riippuen siitä, kenen vastuulla terveyshaittaa aiheuttava epäkohta on.

Terveydensuojeluviranomaisen tulee kuulla asianosaisia ennen määräyksen antamista. Asianosaisena on pidettävä ainakin haitan aiheuttajaa, haitasta kärsivää sekä asunnon ja/ tai rakennuksen omistajaa tai haltijaa.” sekä ”Momentti vastaisi nykyisin voimassa olevaa käytäntöä haitan aiheuttajan sekä asunnon ja oleskelutilan haltijan ja omistajan välisestä vastuunjaosta.”

Huomioitavaa on, että edellä mainittu hallituksen esitys viittaa esityksen 27 §:n 1 momenttiin, joka on Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksesta muutettu nykyiseen muotoonsa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti: ”Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin teknistä korjaamista ja jakamista voimassa olevan lain tapaan kahteen momenttiin, jolloin lakiehdotuksen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi.”

Tällä teknisellä muutoksella ei ole ollut vaikutusta terveyshaitan aiheuttajan määrittelyyn.

Asianosaisen vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuva terveyshaitta naapurin makuuhuoneeseen on todettu Lahden ympäristöterveyden tarkastuksin ja melumittauksin. Todetun terveyshaitan vuoksi Lahden rakennus- ja ympäristölupalaakunta määräsi päätöksessään 10.3.2026 § 23, että asianosaisen tulee poistaa vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuva terveyshaitta. Kyseinen päätös on saanut lainvoiman 6.5.2026. Näin ollen asianosainen [REDACTED] on vesi-ilmalämpöpumpun ja [REDACTED] kiinteistön omistajana vastuussa terveyshaitasta ja melumittausten lasku on voitu terveydensuojelulain 50 a §:n 2 momentin kohdan 1 nojalla osoittaa hänelle.

Valituksen osio "4. Kaupungin menettely asiassa rikkoo hallintolain 6 §:n mukaista luottamuksensuojaa ja suhteellisuusperiaatetta"

Lahden kaupungin vastaus:

Ympäristöterveydessä on käsitelty asiaa terveydensuojelulain näkökulmasta. Rakennuslupapäätös vesi-ilmalämpöpumpulle ei ole kannanotto terveyshaitan puolesta tai vastaan. Kyse on rakennuslupa-asiasta, joka on erillinen prosessi terveyshaitta-asiaan.

Terveyshaitta-asia on ollut terveydensuojeluviranomaisessa vireillä tammikuusta 2025. Asianosaista on kehoitettu poistamaan terveyshaitta jo maaliskuussa 2025. Terveyshaitan olemassaolo on ollut asianosaisella tiedossa tuosta lähtien. Tämänkin jälkeen asianosaiselle on annettu mahdollisuus poistaa terveyshaitta. Joulukuun 2025 tarkastusten ja mittausten perusteella asianosaisen marraskuussa teettämä lisäsuojaus ei ole ollut riittävä toimenpide.

Kyse ei ole siitä hyväksyvätkö naapurit laitetta, vaan kyseessä on Lahden terveydensuojeluviranomaisen toteama terveyshaitta.

Valituksen osio "5. Kaupungin lähettämän laskun perusteet ovat virheelliset ja epäselvät"

Lahden kaupungin vastaus:

Lahden ympäristöterveys on vastannut asianosaisen asianhoitajalle laskuun liittyen (sähköposti 26.5.2026):

"Käytetyön työajan määrää ei ole laskun erittelyssä tarkemmin avattu.

Ympäristöterveyden normaalikäytännön mukaisesti laskussa on vain kokonaissumma.

Käytetyt työtunnit voidaan eritellä pyynnöstä, mutta tällaista pyyntöä [REDACTED] ei ole meille esittänyt. Ympäristöterveydenhuollon taksan mukaisesti tarkastusmaksuksi on

asetettu 12 tunnin työaikaan vastaava 912 € + alv 25,5 % sekä käyntimaksu 38 €. Eli yhteensä 1182,56 €.

Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan 15.4.2026 päätöksen perusteluissa on avattu, että maksu määräytyy käytetyn työajan mukaan ja terveyshaitan selvittämiseksi tehtävä mittaus on arvonlisäverollinen. Lisäksi on peritty käyntimaksu 38 €.

Liitteenä olevassa tarkastuskertomuksessa on viitattu taksaan ja tulevaan maksuun kohdassa maksuperusteet.”

Lahden ympäristöterveys on tehnyt melumittaukset joulukuussa 2025. Mittauksiin käytetty työaika joulukuussa 2025 on yhteensä yksi tunti. Kaikki mittausdatan käsittelyyn ja mittauspöytäkirjan laatimiseen käytetty työaika on käytetty tammikuussa 2026. Tehdystä työstä on laskutettu ympäristöterveydenhuollon taksan mukaisesti.

Ympäristöterveydenhuollolla on ollut voimassa oleva taksa vuonna 2025 (1.1.2025 alkaen). Vuoden 2026 taksa on ollut voimassa 1.1.2026 alkaen. Asiaan soveltuvat kirjaukset ovat samat sekä vuoden 2025 että 2026 taksassa:

- Maksujen määräytymisperusteet 2 § kohta 2.2: Valvontahenkilöstön työtunnin hinta on 76 euroa. Työtunnin hinta kerrotaan käytettävällä työajalla, joka lasketaan puolen tunnin tarkkuudella ylöspäin pyöristettynä. Matkakustannuksista peritään tarkastuskohtainen kiinteä käyntimaksu, joka on 38 euroa.
- Soveltamisalan 1 § kohdan B alakohdan 12 mukaan taksaa sovelletaan terveydensuojelulaissa (763/1994) säädettyihin kunnan viranomaisen suoritteisiin, jotka koskevat 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseksi asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua mittauksia, näytteenottoa, tutkimusta ja selvitystä (arvonlisäverollinen)
- Terveydensuojelulain mukaisista eräistä tarkastuksista ja mittauksista perittävät maksut 6 § kohta 6.1: Asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua

tarkastuksesta, asiakirjatarkastuksesta, mittauksesta, tutkimuksesta, näytteenotosta ja selvityksestä, joka liittyy terveydensuojelulain 26 §:ssä tarkoitettujen terveyshaittojen selvittämiseen tai poistamisen varmistamiseen, peritään maksu käytetyn työajan ja muiden muodostuneiden kustannusten mukaan.

Muuta valituksessa esitettyä

Valituksen viittaus kuulemiseen ja lisääikaan koskien Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöstä 10.3.2026 § 23 terveyshaitan poistamisesta:

Lahden kaupunki haluaa oikaista valituksessa esitetyn virheellisen väittämän, että asiassa olisi tehty päätös kuulematta asianosaista.

Valituksen liitteissä, sivu 2, viitataan Lahden kaupungin asianumeroon 450/03.01.00.01/2026 eli Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätökseen 15.4.2026 § 32, josta on valitettu. Asianosaisen valituksessa esittämä asia koskee kuitenkin kuulemistä Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätökseen 10.3.2026 § 23. Päätös koskee terveyshaitan poistamista. Kyseinen päätös on saanut lainvoiman 6.5.2026.

Ennen lautakunnan 10.3.2026 määräystä terveyshaitan poistamisesta Lahden ympäristöterveys lähetti kuulemiskirjeen asianosaiselle sähköpostilla 9.2.2026. Vastine kuulemiseen tuli toimittaa viimeistään 25.2.2026.

Asianosainen pyysi 24.2.2026 sähköpostitse kuulemiselle lisääikaa. Asianosaiselle vastattiin samana päivänä ja lisääikaa myönnettiin 2.3.2026 klo 15 asti. Tämän jälkeen asianosainen esitti lisäselvityksen jatkoajalle. Lahden ympäristöterveys vastasi lisäselvitykseen 25.2.2026:

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä 15.09.2026

”Lausuman toimittamiselle myönnetään lisäaikaa neljätoista (14) päivää 16.3.2026 asti.

Lisäajan myöntämisen edellytyksenä on, että asianosainen toimittaa selvityksen ja asianmukaisen todistuksen estyneenä olemisestaan. Todistus on toimitettava viipymättä ja viimeistään ma 2.3.2026 klo 15.

Mikäli vaadittua selvitystä ei toimiteta määräajassa, asia voidaan ratkaista käytettävissä olevan aineiston perusteella.”

Asianosainen lähetti selvityksen 1.3.2026. Selvityksestä ei käynyt ilmi, että asianosainen olisi ollut estynyt antamaan lausuman, joten lisäaikaa ei voitu myöntää. Määräaikaan mennessä tai tämän jälkeen muita lisäselvityksiä ei saatu. Asiassa ei ole tehty päätöstä ilman, että asianosaisella olisi ollut mahdollisuutta lausua asiassa.

Valituksen viittaus liikennemeluun:

Valituksessa on esitetty melumallinnuksen kartta ja viitattu valtatie aiheuttamaan meluun. Lahden ympäristöterveyden tarkastuskertomuksissa on mainittu, että Ohitustien liikenteen ääniä ei kuulunut asuntoon. Tarkastuskertomuksessa 23.1.2026 on mainittu myös: *”Ohitustien liikenne kuuluu [REDACTED] pihalle kohinana. Vesi-ilmalämpöpumpun melu on ominaisuuksiltaan erilaista: matalaa jytinää/jyrynää.”*

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote + oheismateriaali: Hämeenlinnan hallinto-oikeus, hameenlinna.hao@oikeus.fi